

УДК: 349.2.

Браганець В.В.¹, Коваль В.М.²

¹ студ. гр. УФКС-412 НУ «Запорізька політехніка»

² старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

СОЦІАЛЬНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ І РІВНІСТЬ

Соціальна справедливість і рівність є одними з найважливіших принципів, на яких ґрунтується будь-яке демократичне суспільство. Вони спрямовані на забезпечення рівних можливостей для кожної людини незалежно від її походження, статі, віку, раси, релігії чи інших факторів, які можуть впливати на становище в суспільстві.

Соціальна справедливість є загальновизнаною цінністю сучасного демократичного суспільства, що закріплена в документах світової спільноти, зокрема в Міжнародних пактах ООН. В реалізації соціальної політики держави вона виступає як ключовий принцип.

Соціальна справедливість – це й узагальнена моральна оцінка суспільних відносин, і один з основних загальнолюдських соціальних ідеалів, конкретне розуміння і зміст якого змінювалося протягом історії, і сьогодні немає єдиного тлумачення.

При визначенні соціальної справедливості найчастіше її співвідносять із соціальною рівністю, і в цьому контексті соціальна справедливість розуміється як міра рівності та нерівності в розподілі матеріальних та духовних благ у суспільстві, статусів і влади, а також у життєвому положенні різних суспільних груп.

Механізми такого розподілу по-різному бачиться прихильникам різних політичних доктрин. Консервативна традиція виходить із категоричного невизнання іншого принципу розподілу, крім ринкового. Вільне суспільство не допускає встановлення моделей розподілу, оскільки це веде до втручання в права людини й обмеженню її волі. Ліберали визнають необхідність державного втручання в розподіл.

Сутність соціальної справедливості полягає у створенні умов, за яких ресурси, права та обов'язки розподіляються чесно й відповідно до потреб кожного. Це не означає абсолютну рівність у всьому, але передбачає рівний доступ до базових благ, таких як освіта, охорона здоров'я, житло та працевлаштування.

Рівність, як частина соціальної справедливості, є основою для розвитку гармонійного суспільства. Вона вимагає подолання дискримінації та упереджень, які історично були перешкодою для багатьох людей. Зокрема, гендерна рівність, боротьба з расизмом та інклюзія людей з інвалідністю є важливими аспектами цього процесу.

Однак досягнення соціальної справедливості вимагає не лише законодавчих змін, але й зміни у свідомості суспільства. Кожен з нас повинен усвідомлювати свою відповідальність за підтримку рівності у щоденному житті. Це може включати боротьбу з упередженнями, підтримку ініціатив, спрямованих на допомогу меншинам, та активну участь у побудові більш справедливого світу.

Водночас у світі вистає й нових проблем, пов'язаних із соціальною справедливістю. Скажімо, у розвинених країнах склалася небачена донині ситуація, коли меншість працездатного населення здатна забезпечити й прийнятні темпи зростання економіки, й добробут непрацездатних верств, і навіть задоволення базових потреб більшості працездатного люду.

Соціальна справедливість і рівність – це не лише ідеал, а необхідна умова для сталого розвитку суспільства. Без цих принципів неможливо досягти миру, стабільності та процвітання, адже лише в рівноправному середовищі кожна людина має шанс реалізувати свій потенціал і зробити внесок у спільне благо.

Тримаємося позиції, що на сучасному етапі розвитку нашого суспільства актуальною є не проблема вирівнювання рівня споживання всіх груп, а, по-перше, можливостей саморозвитку і, по-друге, рівня винагороди за різноякісну працю в суспільному виробництві.

У даному контексті доцільно розглянути тезу, проголошену головним змістом соціалістичної справедливості за часів соціалізму. Таким змістом вважалась реалізація принципу: «від кожного – за здібностями, кожному – за працею». Певна доречність цієї тези зберігається і для соціально-орієнтованої ринкової економіки. У сучасних умовах її можна перефразувати: чим більше користі суспільству від індивіда, тим більшу кількість власних потреб такий індивід може задовольнити.

Таким чином, очевидним є факт нематеріальності підходів до розуміння соціальної справедливості. Вона існує як деякий феномен суспільної свідомості (правовий, релігійний, моральний, економічний). Ця категорія закріплюється в суспільній думці, що фіксує соціальну справедливість як винагороду і визнання за працею, забезпечення усім мінімального соціально гарантованого рівня і якості життя, рівний доступ до соціальних благ (отримання освіти, збереження здоров'я), інформації, культурних цінностей та ін.